

Handläggare
Caroline Finney
Telefon: 0850814918

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd 2023-09-21

Medborgarförslag om mål för andel växtbaserade måltider

Svar på medborgarförslag

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit till förvaltningen där förslagsställaren föreslår att kommunens verksamheter ska ha som mål att servera 80 procent växtbaserade måltider.

Enligt författaren kan Sveriges kommuner sänka utsläppen av växthusgaser och bidra till ett mer klimatsmart samhälle genom att servera fler växtbaserade måltider.

Förvaltningen följer de rekommendationer och krav som ställs i Norden, Sverige samt i Stockholms stads egna strategier där man strävar efter att nå klimatmål. Samtidigt ska kraven på en hälsosam kost uppfyllas. Både klimat- och hälsoperspektivet representeras i Nordiska näringsrekommendationerna (NNR), vilken förvaltningen följer.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Bakgrund

Medborgarförslaget inkom till förvaltningen den 25 maj 2023.

Ärendet

Ett medborgarförslag har inkommit till förvaltningen där förslagsställaren föreslår att ett mål om ökad andel vegetariska måltider införs i kommunens verksamheter. Ett mål på 80 procent växtbaserad kost föreslås.

Författaren beskriver hur nästan var tredje svensk i dagsläget äter måltider inom offentliga inrättningar, så som i skolan samt inom vård och omsorg. Genom att sätta ett mål att servera mer

växtbaserad kost skulle utsläppen av växthusgaser kunna sänkas för tre miljoner människor och bidra till ett mer klimatsmart samhälle.

Förslagsställaren anser att vi bör prata mer om maten i våra offentliga inrättningar samt att svenska kommuner bör vara föregångsexempel för övriga världen i arbetet med att uppnå kommunens klimat- och miljömål. Detta genom att servera växtbaserad mat.

Enligt författaren har många kommuner i Sverige mål om att servera mindre kött. Organisationen Djurens rätt anser att dessa mål är svåra att följa upp eftersom formuleringarna är otydliga.

Förslaget skulle enligt författaren även medföra effektivisering av arbetstid och resurser. Om specialmat så som vegansk eller icke fläskkött måltider inte skulle behöva tillagas sparar man tid och kostnader.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Administrativa avdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Övergripande

Förvaltningen uppskattar medborgarförslag som kan bidra till mer klimat- och miljösmapta verksamheter inom Stockholms stad.

Inom stadsdelsförvaltningen serveras måltider för fyra verksamhetsområden; Avdelning förskola, Social omsorg barn och unga, Social omsorg vuxen och Social omsorg äldre.

Alla stadsdelsförvaltningar i Stockholms stad har en klimat- och miljösamordnare. Deras uppdrag är bland andra att arbeta mot att nå de mål som har beslutats i Stockholms stads miljöprogram. Mål 1 i miljöprogrammet *Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* kopplar till klimatpåverkan från inköp och konsumtion av livsmedel och måltider i förvaltningens verksamheter.

När det gäller måltider i de offentliga matlagningsköken ser förvaltningen även till att följa de rekommendationer som sätts i de Nordiska näringsrekommendationerna. I rekommendationerna beskrivs goda matvanor på kort och lång sikt samtidigt som klimatperspektivet vägs in. Förvaltningen följer även Stockholms stads matstrategi 2019 samt Livsmedelsverkets nationella riktlinjer för offentliga måltider i förskola, skola, äldreomsorg och på sjukhus.

Förvaltningens måltider baseras på kostbehovet i de olika verksamhetsområdena. Avdelning förskola inom

stadsdelsförvaltningen har en kostsamordnare som arbetar med matlagningsköken, stöttar vid planering av matsedeln och följer upp inköp av livsmedel.

Avdelning förskola arbetar även med att mäta tallriks- och matsvinn i förvaltningens verksamheter. Samtidigt som rätt kost ska serveras så kan det vara en utmaning att få barn och vuxna att äta måltiden. Maten blir endast näringsrik när den når magen.

Det är även viktigt att ha en varierad kost. Exempelvis är järn ett viktigt näringsämne och finns i animalier och vegetabilier, men kroppen tar upp järnet på olika sätt så en varierad kost bör serveras. I dagens meny för förskolan serveras fet fisk varannan vecka, rött kött en gång i veckan och cirka 45 procent av måltiderna är vegetariska.

Förvaltningens klimat- och miljösamordnare ser även över och följer upp verksamheternas livsmedelsinköp med respektive verksamhetsområde. I nämndens verksamhetsplan rapporteras tre olika indikatorer för livsmedelsinköp:

- Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider mäts i kg CO₂ per kg livsmedel
- Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning
- Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel

I verksamhetsplanen har nämnden även satt ut en aktivitet att *se över hur förvaltningen ska arbeta med nya krav kring djurskydd och antibiotikaanvändning i animaliska livsmedel.*

Förvaltningen är positiv till att en stor andel måltider är växtbaserade. Förvaltningen arbetar evidensbaserat och aktivt i frågan genom att:

- följa de Nordiska näringsrekommendationerna, Stockholms stads matstrategi 2019 och Livsmedelsverkets nationella riktlinjer.
- ge matlagningspersonal stöd genom kostsamordnare samt klimat- och miljösamordnare.
- följa upp inköp av livsmedel, matsedlar samt tallriks- och matsvinn i förvaltningens verksamheter.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen bedömer att äldre, vuxna och unga av båda könen får i sig den näring de behöver genom att rekommendationer och riktlinjer för kost och livsmedelsinköp följs.

Barnrättsperspektiv

Det är viktigt att barn får i sig god kost med näringsrika ämnen. Men måltiden blir inte näringsrik förrän den äts av barnen. Det är därför viktigt att se till att de måltider som serveras inte bara är näringsrika men även väcker matlust.

Förslag

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Anna Larsson
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Medborgarförslag om mål för andel växtbaserade måltider

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2023-09-06
Anna Larsson, Avdelningschef	2023-09-05